

Spis treści

O autorze	17
Wstęp do wydania trzeciego	19
W.1. Co zmieniło się w ciągu dziesięciu lat.....	19
W.2. Co nowego w tym wydaniu	21
W.3. Poprawki i dodatki	22
1. Projekt bazy danych	23
1.1. Tworzenie schematów i tabel	23
1.1.1. Instrukcja CREATE SCHEMA	24
1.1.2. Manipulowanie tabelami	27
1.1.3. Ograniczenia kolumn.....	31
1.1.4. Ograniczenia UNIQUE a indeksy UNIQUE.....	38
1.1.5. Zagnieżdżane ograniczenia UNIQUE	39
1.1.6. Nakładające się klucze.....	43
1.1.7. Ograniczenia CREATE ASSERTION	46
1.1.8. Korzystanie z widoków dla ograniczeń na poziomie schematu	47
1.1.9. Korzystanie w ograniczeniach z PRIMARY KEY i ASSERTION	51
1.1.10. Unikanie podziału atrybutów.....	53
1.1.11. Modelowanie hierarchii klas w DDL	56
1.2. Generowanie unikatowych numerów dla kluczy	59
1.2.1. Kolumny IDENTITY	59
1.2.2. ROWID i fizyczne adresy dyskowe	61
1.2.3. Numeracja kolejna w czystym SQL	61
1.2.4. GUID	64
1.2.5. Funkcje generatora sekwencji	65
1.2.6. Unikatowe generatory wartości	65
1.2.7. Wartości prealokowane	66
1.2.8. Kolejność losowa.....	68
1.3. Uwagi na temat powtarzających się wierszy	70
1.4. Inne obiekty schematów	72
1.4.1. Tabele schematów	73
1.4.2. Tabele tymczasowe.....	73
1.4.3. Instrukcja CREATE DOMAIN	74
1.4.4. Instrukcja CREATE TRIGGER	75
1.4.5. Instrukcja CREATE PROCEDURE.....	75
1.4.6. Instrukcja DECLARE CURSOR.....	76

2.	Normalizacja.....	83
2.1.	Zależności funkcyjne i wielowartościowe.....	85
2.2.	Pierwsza postać normalna (1NF).....	86
2.2.1.	Uwaga na temat powtarzających się grup.....	88
2.3.	Druga postać normalna (2NF).....	91
2.4.	Trzecia postać normalna (3NF).....	92
2.5.	Postać normalna klucza elementarnego (EKNF).....	94
2.6.	Postać normalna Boyce-Codda (BCNF).....	95
2.7.	Czwarta postać normalna (4NF).....	97
2.8.	Piąta postać normalna (5NF).....	98
2.9.	Postać normalna klucza domeny (DKNF).....	100
2.10.	Normalizacja – wskazówki praktyczne.....	108
2.11.	Rodzaje kluczy.....	110
2.11.1.	Klucze naturalne.....	110
2.11.2.	Sztuczne klucze.....	111
2.11.3.	Jawny lokalizator fizyczny.....	111
2.11.4.	Denormalizacja – wskazówki praktyczne.....	113
2.11.5.	Sortowanie wierszy.....	115
3.	Dane liczbowe w SQL.....	123
3.1.	Typy liczbowe.....	123
3.1.1.	Typy danych BIT, BYTE i BOOLEAN.....	125
3.2.	Konwersja typów liczbowych.....	127
3.2.1.	Zaokrąglanie i obcinanie.....	127
3.2.2.	Funkcja CAST( ).....	129
3.3.	Arytmetyka czterofunkcyjna.....	129
3.4.	Arytmetyka i wartości NULL.....	131
3.5.	Konwersja wartości na i z NULL.....	132
3.5.1.	Funkcja NULLIF( ).....	132
3.5.2.	Funkcja COALESCE( ).....	133
3.6.	Funkcje matematyczne producentów.....	135
3.6.1.	Operatory z zakresu teorii liczb.....	135
3.6.2.	Funkcje potęgowe.....	138
3.6.3.	Funkcje skalowania.....	138
3.6.4.	Przekształcanie liczb na słowa.....	139
4.	Typy danych w SQL związane z czasem.....	141
4.1.	Uwagi na temat standardów kalendarza.....	141
4.2.	Typy danych związane z czasem w SQL.....	144
4.2.1.	Wskazówki dotyczące posługiwania się datą, czasem i znacznikiem czasu.....	145
4.2.2.	Standardy formatu daty.....	145
4.2.3.	Posługiwanie się znacznikami czasu (TIMESTAMP).....	146
4.2.4.	Posługiwanie się czasem.....	148
4.3.	Zapytania używające arytmetyki związanej z datami.....	149
4.4.	Modele danych związanych z czasem.....	150

4.4.1.	Duplikaty czasu	150
4.4.2.	Bazy danych czasowych.....	156
4.4.3.	Projekcja i selekcja czasu	158
4.4.4.	Połączenia czasowe	160
4.4.5.	Modyfikacja tabel stanu z ważnym czasem.....	166
4.4.6.	Bieżące modyfikacje.....	167
4.4.7.	Modyfikacje sekwencyjne	171
4.4.8.	Modyfikacje niesekwencyjne	176
4.4.9.	Tabele stanu czasu transakcji	177
4.4.10.	Utrzymywanie dziennika audytu	179
4.4.11.	Zapytania w dzienniku audytu.....	181
4.4.12.	Modyfikacja dziennika audytu	185
4.4.13.	Tabele dwuczaskowe.....	185
4.4.14.	Obsługa czasu w standardzie SQL	188
5.	Typy danych znakowych w SQL	189
5.1.	Problemy z łańcuchami w SQL	189
5.1.1.	Problemy z porównywaniem łańcuchów.....	190
5.1.2.	Problemy porządkowania łańcuchów	191
5.1.3.	Problemy grupowania łańcuchów	191
5.2.	Standardowe funkcje łańcuchowe	192
5.3.	Rozszerzenia oferowane przez producentów.....	193
5.3.1.	Dopasowanie fonetyczne	194
5.4.	Tablice Cuttera.....	201
6.	NULL: brakujące dane w języku SQL.....	203
6.1.	Puste i brakujące tabele.....	204
6.2.	Brakujące wartości w kolumnach	205
6.3.	Kontekst i brakujące wartości	206
6.4.	Porównywanie wartości NULL	207
6.5.	Wartość NULL i logika	208
6.5.1.	Wartości NULL w predykatkach podzapytań	209
6.5.2.	Rozwiązania standardu SQL	211
6.6.	Matematyka i wartości NULL	211
6.7.	Funkcje i wartości NULL	211
6.8.	NULL i języki nadrzędne	212
6.9.	Porady związane z wartościami NULL	213
6.9.1.	Unikanie wartości NULL pochodzących z programów nadrzędnych....	215
6.10.	Uwagi na temat wielu wartości NULL	216
7.	Wielokolumnowe elementy danych	219
7.1.	Funkcje odległości	219
7.2.	Przechowywanie adresu IP w języku SQL	220
7.2.1.	Pojedyncza kolumna VARCHAR(15).....	221
7.2.2.	Kolumna z jedną wartością całkowitą (INTEGER)	221
7.2.3.	Cztery kolumny typu SMALLINT	223
7.3.	Waluty i inne przekształcenia jednostek.....	223

7.4.	Numery ubezpieczeniowe.....	224
7.5.	Liczby wymierne	227
8.	Działania na tabelach.....	229
8.1.	Instrukcja DELETE FROM.....	229
8.1.1.	Klauzula DELETE FROM	229
8.1.2.	Klauzula WHERE.....	230
8.1.3.	Usuwanie na podstawie danych z drugiej tabeli.....	234
8.1.4.	Usuwanie w ramach tej samej tabeli	234
8.1.5.	Usuwanie wielu tabel bez integralności odwołań.....	237
8.2.	Instrukcja INSERT INTO.....	238
8.2.1.	Klauzula INSERT INTO	238
8.2.2.	Natura wstawiania	240
8.2.3.	Programy użytkowe masowego ładowania i wyprowadzania danych ...	240
8.3.	Instrukcja UPDATE.....	241
8.3.1.	Klauzula UPDATE	241
8.3.2.	Klauzula WHERE.....	242
8.3.3.	Klauzula SET.....	243
8.3.4.	Aktualizacja drugiej tabeli.....	244
8.3.5.	Użycie w UPDATE wyrażenia CASE.....	246
8.4.	Uwagi na temat błędów w popularnych rozszerzeniach producentów	249
8.5.	Instrukcja MERGE	250
9.	Operatory porównania, czyli operatory theta	253
9.1.	Przekształcanie typów danych.....	254
9.2.	Porównanie wierszy w języku SQL.....	255
10.	Predykaty wartości.....	259
10.1.	Predykat IS NULL.....	259
10.1.1.	Źródła wartości NULL	260
10.2.	Predykat [NOT]{TRUE FALSE UNKNOWN}	261
10.3.	Predykat IS [NOT] NORMALIZED	263
11.	Wyrażenia CASE	265
11.1.	Wyrażenie CASE.....	265
11.1.1.	Funkcje COALESCE() i NULLIF()	269
11.1.2.	Wyrażenia CASE z GROUP BY.....	270
11.1.3.	Klauzule CASE, CHECK() oraz implikacja logiczna	271
11.1.4.	Wyrażenia podzapytań i stałe	275
11.2.	Funkcje charakterystyczne Rozenshteina	276
12.	Predykat LIKE	279
12.1.	Sztuczki z wzorcami	279
12.2.	Wyniki z wartościami NULL i pustymi łańcuchami	282
12.3.	LIKE nie jest równością	282
12.4.	Unikanie predykatu LIKE ze złączeniem	282
12.5.	Wyrażenia CASE i predykaty LIKE.....	284

12.6.	Predykaty SIMILAR TO	285
12.7.	Sztuczki z łańcuchami	286
12.7.1.	Zawartość znaków w łańcuchu	287
12.7.2.	Przeszukiwanie kontra deklarowanie łańcucha	287
12.7.3.	Tworzenie indeksu na podstawie łańcucha	288
13.	Predykaty BETWEEN i OVERLAPS.....	291
13.1.	Predykat BETWEEN	291
13.1.1.	Wyniki z wartościami NULL	291
13.1.2.	Wyniki z pustymi zbiorami	292
13.1.3.	Wskazówki dotyczące programowania	292
13.2.	Predykat OVERLAPS	293
13.2.1.	Okresy i predykat OVERLAPS	293
14.	Predykat [NOT] IN().....	305
14.1.	Optymalizowanie predykatu IN()	306
14.2.	Zastępowanie operatorów OR przez predykat IN()	310
14.3.	Wartości NULL i predykat IN()	311
14.4.	Predykat IN() i ograniczenia referencyjne	313
14.5.	Predykat IN() i zapytania skalarne.....	315
15.	Predykat EXISTS()	317
15.1.	Predykat EXISTS i wartości NULL	318
15.2.	Predykat EXISTS i INNER JOIN.....	320
15.3.	Predykat NOT EXISTS i OUTER JOIN	321
15.4.	Predykat EXISTS() i kwantyfikator	322
15.5.	Predykat EXISTS() i ograniczenia referencyjne.....	323
15.6.	Predykat EXISTS i logika trójwartościowa.....	324
16.	Kwalifikowane predykaty podzapytań	327
16.1.	Porównania podzapytań skalarnych.....	327
16.2.	Kwantyfikator i brakujące dane	329
16.3.	Predykat ALL i funkcje liczenia ekstremów	331
16.4.	Predykat UNIQUE.....	332
17.	Instrukcja SELECT	335
17.1.	SELECT i JOIN	335
17.1.1.	Jednopoziomowa instrukcja SELECT.....	335
17.1.2.	Podzapytania skorelowane w instrukcji SELECT.....	342
17.1.3.	Składnia instrukcji SELECT	344
17.1.4.	Klauzula ORDER BY.....	346
17.2.	OUTER JOIN	354
17.2.1.	Składnia ze złączeniami zewnętrznymi	355
17.2.2.	Wartości NULL i złączenia wewnętrzne	360
17.2.3.	OUTER JOIN przeszukiwane i typu NATURAL	362
17.2.4.	Samozłączenia zewnętrzne	363
17.2.5.	Dwa lub więcej złączeń zewnętrznych	364

17.2.6.	Złączenia zewnętrzne i funkcje agregacji.....	366
17.2.7.	FULL OUTER JOIN	367
17.2.8.	Klauzula WHERE operatorów OUTER JOIN	368
17.3.	Stara i nowa składnia JOIN	369
17.4.	Zakres nazw tabel pochodnych.....	371
17.5.	JOIN za pomocą wywołania funkcji.....	372
17.6.	Złączenie UNION JOIN	374
17.7.	Złączenia pakujące.....	376
17.8.	Złączenie T dr. Codda.....	377
17.8.1.	Rozwiązanie chorwackie	382
17.8.2.	Rozwiązanie szwedzkie	383
17.8.3.	Rozwiązanie kolumbijskie.....	383
18.	Widoki, tabele pochodne, tabele zmaturalizowane i tabele tymczasowe.....	389
18.1.	Widoki w zapytaniach	390
18.2.	Widoki z możliwością aktualizacji i tylko do odczytu.....	390
18.3.	Typy widoków	393
18.3.1.	Rzutowanie pojedynczej tabeli i ograniczenie	393
18.3.2.	Kolumny obliczane.....	393
18.3.3.	Kolumny tłumaczone.....	393
18.3.4.	Widoki zgrupowane.....	394
18.3.5.	Widoki z operacją UNION	395
18.3.6.	Złączenia w widokach	397
18.3.7.	Widoki zagnieżdżone	398
18.4.	Jak widoki są obsługiwane w systemie bazy danych	399
18.4.1.	Lista kolumn widoku	400
18.4.2.	Materializacja widoku	400
18.4.3.	Umieszczanie tekstu w linii.....	401
18.4.4.	Struktury wskaźnika	403
18.4.5.	Indeksowanie i widoki.....	403
18.5.	Klauzula WITH CHECK OPTION	404
18.5.1.	WITH CHECK OPTION jako klauzula CHECK().....	409
18.6.	Usuwanie widoków.....	410
18.7.	Deklaracje TEMPORARY TABLE	411
18.8.	Wskazówki dotyczące użycia widoków i tabel tymczasowych.....	412
18.8.1.	Zastosowanie widoków	413
18.8.2.	Zastosowanie tabel tymczasowych.....	413
18.8.3.	Splaszczanie tabeli za pomocą widoku	414
18.9.	Zastosowanie tabel pochodnych.....	417
18.9.1.	Tabele pochodne w klauzuli FROM.....	417
18.9.2.	Tabele pochodne z konstruktorem VALUES.....	418
18.10.	Tabele pochodne w klauzuli WITH.....	419
19.	Partycjonowanie danych w zapytaniach.....	421
19.1.	Pokrycia i partycje	421
19.1.1.	Partycjonowanie według zakresów	421
19.1.2.	Tworzenie partycji na podstawie funkcji.....	423

19.1.3.	Tworzenie partycji na podstawie sekwencji	424
19.2.	Dzielenie relacyjne	426
19.2.1.	Dzielenie z resztą	428
19.2.2.	Dzielenie bez reszty	429
19.2.3.	Uwaga na temat wydajności	430
19.2.4.	Dzielenie metodą Todda	430
19.2.5.	Dzielenie za pomocą złączeń JOIN	433
19.2.6.	Dzielenie za pomocą operatorów Set	434
19.3.	Dzielenie Romleya	434
19.4.	Wyrażenia boolowskie w systemie zarządzania relacyjną bazą danych (SZRBD)	438
19.5.	Podzbiory FIFO i LIFO	440
20.	Operacje grupowania	445
20.1.	Klauzula Group By	445
20.1.1.	Wartości NULL i grupy	446
20.2.	GROUP BY i HAVING	447
20.2.1.	Charakterystyki grupy i klauzula HAVING	448
20.3.	Poziomy wielokrotnej agregacji	451
20.3.1.	Zgrupowane widoki dla wielu poziomów agregacji	451
20.3.2.	Wyrażenia podzapytań dla wielu poziomów agregacji	452
20.3.3.	Wyrażenie CASE dla wielu poziomów agregacji	454
20.4.	Grupowanie obliczonych kolumn	455
20.5.	Grupowanie w pary	456
20.6.	Sortowanie według GROUP BY	457
21.	Funkcje agregacji	459
21.1.	Funkcje COUNT()	460
21.2.	Funkcje SUM()	463
21.3.	Funkcje AVG()	464
21.3.1.	Wartości średnie z pustymi grupami	466
21.3.2.	Wartości średnie dla kolumn	468
21.4.	Funkcje znajdowania ekstremów	469
21.4.1.	Proste funkcje znajdowania ekstremów	469
21.4.2.	Uogólnione funkcje dotyczące ekstremów	471
21.4.3.	Funkcje dotyczące ekstremów z wieloma kryteriami	480
21.4.4.	Funkcje GREATEST() i LEAST()	482
21.5.	Funkcja agregacji LIST()	485
21.5.1.	Funkcja LIST() z procedurą	487
21.5.2.	Funkcja LIST() przy użyciu tabeli krzyżowych	488
21.6.	Funkcja agregacji PRD()	489
21.6.1.	Funkcje PRD() z zastosowaniem wyrażań	490
21.6.2.	Funkcja agregacji PRD() z zastosowaniem logarytmów	491
21.7.	Funkcja agregacji poziomu bitowego	494
21.7.1.	Funkcja agregacji poziomu bitowego OR	495
21.7.2.	Funkcja agregacji poziomu bitowego AND	496

22. Tabele pomocnicze	497
22.1. Tabela sekwencji.....	497
22.1.1. Lista wyliczająca	499
22.1.2. Odwzorowanie sekwencji na cykl	502
22.1.3. Zastępowanie pętli iteracyjnej	503
22.2. Pomocnicze tabele wyszukiwane.....	505
22.2.1. Tabele pomocnicze prostej translacji	507
22.2.2. Tabele pomocnicze z wieloma tłumaczeniami	507
22.2.3. Tabele pomocnicze z wieloma parametrami	508
22.2.4. Tabele pomocnicze zakresu	509
22.2.5. Hierarchiczne tabele pomocnicze	510
22.2.6. Najważniejsza tabela powiązana	511
22.3. Tabele funkcji pomocniczych.....	514
22.3.1. Funkcje odwrotne z tabelami pomocniczymi	515
22.3.2. Interpolacja z tabelami funkcji pomocniczych	525
22.4. Globalne tabele stałych.....	527
23. Statystyki w języku SQL	529
23.1. Wartość modalna	530
23.2. Funkcja AVG()	532
23.3. Mediana	532
23.3.1. Pierwsza mediana Date'a.....	533
23.3.2. Pierwsza mediana Celko.....	534
23.3.3. Druga mediana Date'a.....	536
23.3.4. Mediana Murchisona	537
23.3.5. Druga mediana Celko	537
23.3.6. Mediana Vaughana z widokami	539
23.3.7. Mediana z funkcją charakterystyczną.....	540
23.3.8. Trzecia mediana Celko	542
23.3.9. Mediana Kena Hendersona.....	546
23.4. Wariancja i odchylenie standardowe	547
23.5. Średnie odchylenie.....	548
23.6. Statystyki zbiorcze	549
23.6.1. Sumy bieżące.....	549
23.6.2. Bieżące różnice.....	551
23.6.3. Skumulowane wartości procentowe	552
23.6.4. Rankingi i powiązana statystyka	554
23.6.5. Kwintyle i powiązana statystyka	559
23.7. Tabela krzyżowa.....	559
23.7.1. Tabele krzyżowe przy użyciu połączeń krzyżowych.....	563
23.7.2. Tabele krzyżowe przy użyciu połączeń zewnętrznych.....	564
23.7.3. Tabele krzyżowe według podzapytań.....	565
23.7.4. Tabele krzyżowe według wyrażenia CASE	566
23.8. Średnia harmoniczna i średnia geometryczna	567
23.9. Statystyki opisowe z wieloma zmiennymi.....	567
23.9.1. Kowariancja.....	568

23.9.2.	Współczynnik kowariancji Pearsona.....	568
23.9.3.	Wartości NULL w statystykach opisowych z wieloma zmiennymi.....	569
24.	Obszary, ciągi, luki, sekwencje i szeregi	571
24.1.	Znajdowanie podobszarów o rozmiarze (n).....	572
24.2.	Obszary numerowania	573
24.3.	Znajdowanie obszarów o maksymalnym rozmiarze.....	574
24.4.	Zapytania ograniczone.....	579
24.5.	Zapytania o ciągi i sekwencje.....	579
24.5.1.	Wstawianie kolejnych numerów	582
24.6.	Sumowanie szeregów	584
24.7.	Zamiana i przesuwanie wartości na liście.....	588
24.8.	Zagęszczanie listy numerów	589
24.9.	Składanie listy numerów.....	589
24.10.	Pokrycia	591
25.	Tablice w języku SQL.....	597
25.1.	Tworzenie tablic poprzez nazwane kolumny.....	597
25.2.	Tworzenie tablic poprzez kolumny indeksów	601
25.3.	Operacje na macierzach w języku SQL.....	603
25.3.1.	Równość macierzy.....	604
25.3.2.	Dodawanie macierzy	604
25.3.3.	Mnożenie macierzy.....	605
25.3.4.	Inne operacje na macierzach.....	607
25.4.	Splaszczanie tabeli do tablicy	607
25.5.	Porównywanie macierzy w formacie tabeli.....	609
26.	Działania na zbiorach	613
26.1.	UNION i UNION ALL.....	614
26.1.1.	Kolejność wykonywania.....	616
26.1.2.	Mieszane operatory UNION i UNION ALL	617
26.1.3.	Operacja UNION na kolumnach z tej samej tabeli	617
26.2.	Operatory INTERSECT i EXCEPT	618
26.2.1.	Instrukcje INTERSECT i EXCEPT bez wartości NULL i duplikatów	621
26.2.2.	Instrukcje INTERSECT i EXCEPT z wartościami NULL i duplikatami	622
26.3.	Uwaga na temat ALL i SELECT DISTINCT.....	623
26.4.	Równoważność i podzbiory właściwe.....	624
27.	Podzbiory	627
27.1.	Każda n-ta pozycja w tabeli.....	627
27.2.	Losowe wybieranie wierszy z tabeli	628
27.3.	Operatory CONTAINS	634
27.3.1.	Właściwe operatory podzbiorów	634
27.3.2.	Równość tabel.....	635
27.4.	Wybieranie reprezentatywnego podzbioru	640

28. Drzewa i hierarchie w języku SQL.....	645
28.1. Model listy sąsiedztwa.....	646
28.1.1. Ograniczenia złożone	647
28.1.2. Przeglądanie proceduralne dla zapytań	649
28.1.3. Zmienianie tabeli	650
28.2. Model numerowania ścieżki	650
28.2.1. Znajdowanie poddrzew i węzłów	651
28.2.2. Znajdowanie poziomów i węzłów podrzędnych	652
28.2.3. Usuwanie węzłów i poddrzew	652
28.2.4. Ograniczenia dotyczące integralności	653
28.3. Model zagnieżdżonego zbioru hierarchii.....	653
28.3.1. Właściwość zliczania.....	656
28.3.2. Właściwość zawierania.....	656
28.3.3. Węzły podrzędne	657
28.3.4. Agregacje hierarchiczne	658
28.3.5. Usuwanie węzłów i poddrzew	659
28.3.6. Przekształcanie listy sąsiedztwa na model zbiorów zagnieżdżonych.....	660
28.4. Inne modele drzew i hierarchii	662
29. Zapytania dotyczące czasu	663
29.1. Matematyka związana z czasem	663
29.2. Kalendarze osobiste	664
29.3. Szeregi czasowe.....	667
29.3.1. Przerwy w szeregach czasowych.....	667
29.3.2. Ciągłe przedziały czasowe.....	669
29.3.3. Brakujący czas w zdarzeniach ciągłych	674
29.3.4. Umiejscawianie dat.....	679
29.3.5. Czasowe punkty rozpoczęcia i zakończenia.....	680
29.3.6. Średnie czasy oczekiwania	683
29.4. Daty juliańskie	684
29.5. Funkcje ekstrakcji daty i czasu	687
29.6. Inne funkcje czasowe.....	688
29.7. Tygodnie	690
29.7.1. Sortowanie według nazw dni tygodnia.....	692
29.8. Modelowanie czasu w tabelach	693
29.8.1. Zastosowanie par czasu trwania	694
29.9. Pomocnicza tabela Kalendarz	696
29.10. Problemy z rokiem 2000.....	697
29.10.1. Zera.....	698
29.10.2. Rok przestępny	699
29.10.3. Tysiąclecie	700
29.10.4. Dziwne daty w starszych danych.....	701
29.10.5. Następstwa Y2K	702

30. Grafy w języku SQL	705
30.1. Podstawowe charakterystyki grafu	705
30.1.1. Wszystkie węzły w grafie.....	706
30.1.2. Punkty końcowe ścieżek.....	706
30.1.3. Osiągalne węzły.....	707
30.1.4. Krawędzie.....	707
30.1.5. Stopień wejściowy i wyjściowy	708
30.1.6. Węzły źródłowe, ujściowe, izolowane i wewnętrzne	709
30.2. Ścieżki w grafie	710
30.2.1. Długości ścieżek	711
30.2.2. Najkrótsza ścieżka	711
30.2.3. Ścieżki według iteracji.....	712
30.2.4. Tworzenie listy ścieżek	715
30.3. Acykliczne grafy jako zagnieżdżone zbiory	719
30.4. Ścieżki z CTE	722
30.4.1. Grafy nieacykliczne	727
30.5. Model macierzy sąsiedztwa	729
30.6. Punkty wewnątrz wielokątów	730
31. OLAP w języku SQL	733
31.1. Schemat gwiazdy	734
31.2. Funkcjonalność OLAP.....	734
31.2.1. RANK i DENSE_RANK	735
31.2.2. Numerowanie wierszy	735
31.2.3. Operatory GROUPING	735
31.2.4. Klauzula okna	738
31.2.5. Przykłady OLAP w języku SQL	740
31.2.6. Warstwa wymiaru dla całego przedsiębiorstwa	741
31.3. Nieco historii.....	742
32. Transakcje i kontrola współbieżności	743
32.1. Sesje	743
32.2. Transakcje i ACID	744
32.2.1. Niepodzielność	744
32.2.2. Spójność.....	745
32.2.3. Izolacja.....	745
32.2.4. Trwałość	745
32.3. Kontrola współbieżności.....	746
32.3.1. Pięć zjawisk	746
32.3.2. Poziomy izolacji	747
32.3.3. Poziom izolacji CURSOR STABILITY	749
32.4. Pesymistyczna kontrola współbieżności.....	750
32.5. Izolacja migawkowa: współbieżność optymistyczna	751
32.6. Logiczna kontrola współbieżności.....	753
32.7. Impas i żywa blokada	754

---

33. Optymalizowanie języka SQL.....	755
33.1. Metody dostępu.....	756
33.1.1. Dostęp sekwencyjny	756
33.1.2. Dostęp indeksowany	756
33.1.3. Indeksy wykorzystujące mieszanie.....	757
33.1.4. Indeksy wektora bitowego.....	757
33.2. Wyrażenia i niezagnieżdżone zapytania	757
33.2.1. Stosujemy proste wyrażenia	758
33.2.2. Wyrażenia łańcuchowe	762
33.3. Podajemy dodatkowe informacje na temat złączeń	762
33.4. Uważnie indeksujemy tabele	764
33.5. Uważajmy na predykat IN	766
33.6. Unikajmy instrukcji UNION	768
33.7. Wybierajmy złączenia zamiast zagnieżdżonych zapytań	769
33.8. Unikajmy wyrażen na kolumnach indeksowanych	770
33.9. Unikajmy sortowania.....	771
33.10. Unikamy złączeń krzyżowych.....	775
33.11. Uczmy się uważnie stosować indeksy	776
33.12. Uważnie porządkujemy indeksy	777
33.13. Poznajmy swój optymalizator.....	779
33.14. Rekompilacja statycznego języka SQL po zmianach schematu	781
33.15. Tablice tymczasowe są czasami wygodne	782
33.16. Aktualizacja statystyk	785
Bibliografia.....	787
Skorowidz	803